

Helsingforsavtalet 1962

Thomas Wilhelmsson
Kansler, professor (emer.)
3.5.2023

Helsingforsavtalet

Hurudant samarbete?

- Rättsligt samarbete
- Kulturellt samarbete
- Socialt samarbete
- Ekonomiskt samarbete
- Samfärdsel
- Miljövård

Bas för nordisk
rättsharmonisering?

Institutioner

- Nordiska rådet
- Nordiska ministerrådet

Harmoniseringsuppdraget i Helsingforsavtalet

Art. 4: De fördragsslutande parterna skola fortsätta lagsamarbetet i syfte att uppnå största möjliga överensstämmelse på privaträttens område.

Art. 5(1): De fördragsslutande parterna bör eftersträva enhetliga bestämmelser om brott och brottspåföljder.

Art. 6: De fördragsslutande parterna skola eftersträva inbördes samordning av annan lagstiftning än som nu sagts på sådana områden, där detta ter sig ändamålsenligt.

Privatrettslig tradition

NJM sedan 1800-talet

Gemensam lagstiftning:
avtalslagen m.fl.

Rättsvetenskaplig
korsbefruktning

Högsta domstolarna
(ibland) med på noterna

Rättsteorin?

Vad åstadkom
Helsingforsfördraget?

Helsingforsavtalet 1962 och privaträtten

Ingen teori

Inte uppmärksammas av
domstolarna

Lagstiftarna tar inte på
allvar

- Konsumenträtten
- Försäkringsrätten

Bryter justitieministerierna
medvetet mot lagen?

- Underrättelse (Art. 41)

Vad lär vi av privaträtten?

Ambitionsnivån för lagsamarbetet (Inge Lorange Backer 2018)

Enhetlig lagstiftning

Samordnad lagstiftning

Harmonisering av
principerna

Stöd för nationella
överväganden

Informationsutbyte

Experimentella förebilder

Har ambitionsnivån sjunkit
eller är tiden en annan?

En annan tid

Snabbare
lagstiftningsprocesser

Kortare avstånd mellan
juridik och politik

Internationalisering och
europeisering

- Europeisk
harmonisering i stället
för nordisk

Kunde man samarbeta
bättre i de internationella
harmoniserings-
processerna?

Vad säger Helsingforsavtalet?

Art. 33:

De fördragsslutande parternas deltagande i europeiskt och annat internationellt samarbete ger goda möjligheter för samarbete till förmån för nordiska medborgare och företag. Det åligger i detta sammanhang regeringarna ett särskilt ansvar för att tillvarata gemensamma intressen och värderingar.

Och vad med skatter?

Backer:

”Skattelovgivning i Norden er bygd opp på forskjellige måter, og det synes vanskelig å forestille seg en vidtgående harmonisering her.”

Men: hur förenkla mobiliteten över landsgränserna? Det finns mycket att göra!

The logo of the University of Helsinki, featuring a stylized white flame or flower-like symbol with a central square, flanked by two smaller squares above and below.

UNIVERSITY OF HELSINKI

UNIVERSITY OF HELSINKI